VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ Komisji Spraw Zagranicznych (nr 114)

z dnia 8 stycznia 2014 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 114)

8 stycznia 2014 r.

Komisja Spraw Zagranicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Grzegorza Schetyny (PO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– zaopiniowanie kandydata na stanowisko ambasadora RP – pani Barbary Tuge-Erecińskiej;

– rozpatrzenie projektu planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2014 r.

W posiedzeniu udział wzięła **Henryka Mościcka-Dendys** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Łukasz Andrzejczyk**, **Piotr Babiński** i **Artur Kucharski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dzień dobry. Witam serdecznie w nowym roku. Otwieram posiedzenie Komisji.

Witam panią minister Henrykę Mościcką-Dendys. Porządek obrad obejmuje dwa punkty merytoryczne i sprawy bieżące: zaopiniowanie kandydata na stanowisko ambasadora RP – pani Barbary Tuge-Erecińskiej, rozpatrzenie projektu planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2014 r. oraz sprawy bieżące. Rozdamy projekt, który przygotowaliśmy do konsultacji. Przyjęlibyśmy go na następnym posiedzeniu. Jeśli byłyby jakieś sugestie zmian, będziemy je uwzględniać.

Przechodzimy do realizacji pkt 1. Poproszę panią minister o przedstawienie kandydatury pani Barbary Tuge-Erecińskiej na stanowisko ambasadora nadzwyczajnego i pełnomocnego RP w Republice Cypryjskiej. Bardzo proszę, pani minister.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Henryka Mościcka-Dendys:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Bardzo dziękuję. Nie ukrywam, że jest to dla mnie nie tylko ogromna przyjemność, ale i zaszczyt, zaprezentować państwu kandydaturę pani ambasador Barbary Tuge-Erecińskiej na stanowisko ambasadora RP w Republice Cypryjskiej. Panią ambasador traktuję jako jedną z moich osobistych mistrzyń w zawodzie. Jest dla mnie wielkim honorem towarzyszenie jej dzisiaj.

Pani ambasador jest państwu niewątpliwie znana, gdyż dwukrotnie pełniła funkcję sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Jest osobą, która przez całe swoje życie zawodowe związana była z szeroko pojętą tematyką polityki zagranicznej i stosunków międzynarodowych. Tuż po studiach, jeszcze w latach 80., podjęła pracę w dziale zagranicznym Biura Krajowego NSZZ „Solidarność", w którym odpowiadała przede wszystkim za współpracę „Solidarności" ze skandynawskimi związkami zawodowymi. Następnie, po wprowadzeniu stanu wojennego, była aktywnym członkiem prymasowskiego komitetu pomocy osobom pozbawionym wolności.

Kolejnym etapem jej pracy zawodowej było zatrudnienie w agencji konsularnej Szwecji, Danii i Norwegii, w której pełniła funkcję honorowego sekretarza. Później przez kilka lat była związana z urzędem miasta Gdańska na stanowisku pełnomocnika ds. stosunków z zagranicą. Następnie rozpoczęła pracę w MSZ. W latach 1991-1997 pełniła funkcję ambasadora RP w Sztokholmie. Po powrocie do kraju była dyrektorem Departamentu Europy, a następnie podsekretarzem stanu w MSZ.

Od 2001 do 2005 r. przebywała w Kopenhadze, pełniąc funkcję ambasadora RP w Królestwie Danii. Po powrocie z placówki została powołana na stanowisko sekretarza stanu. Z tego miejsca wyjechała na kolejną placówkę, pełniąc obowiązki ambasadora nadzwyczajnego i pełnomocnego RP w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Misję tę pełniła do sierpnia 2012 r. Po powrocie objęła funkcję dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą, którą to funkcję pełni do dzisiaj.

Pani ambasador jest skandynawistką. Zna biegle angielski, norweski i szwedzki. Tym razem wymogi służby zagranicznej kierują panią ambasador bardziej na południe. Będę wdzięczna za pozytywne zaopiniowanie tej kandydatury.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę panią ambasador o przedstawienie koncepcji pracy.

Kandydatka na stanowisko ambasadora nadzwyczajnego i pełnomocnego RP w Republice Cypryjskiej Barbara Tuge-Erecińska:

Dziękuję, Wysoka Komisjo. Cypr nie leży w centrum politycznych i gospodarczych interesów Polski. Jak zakładam, to samo o relacjach z Polską może powiedzieć ambasador Republiki Cypryjskiej w naszym kraju. Nie zmienia to jednak faktu, że nadrzędnym celem misji, jak wszystkich polskich dyplomatów za granicą, jest i będzie wzmacnianie pozycji Polski w kraju urzędowania, z uwzględnieniem wszystkich różnic pomiędzy naszymi krajami, począwszy od wielkości obu krajów (mój poprzednik na stanowisku ambasadora na Cyprze określił, że jest to powierzchnia odpowiadająca wielkością Opolszczyźnie), poprzez potencjał ludnościowy, wielkość gospodarek, położenie geograficzne, po doświadczenia historyczne i sąsiedztwo, które wpływa na to, w jaki sposób Polska i Cypr definiują swoje interesy narodowe.

Pomimo odległości geograficznych i niekiedy politycznych istnieją duże możliwości, aby rola Polski wzrastała w tym kraju, a współpraca dwustronna rozwijała się. Dzięki wspólnemu sprawowaniu prezydencji w trio Polska – Dania – Cypr nasze kraje mogły poznać się znacznie lepiej niż to było w przeszłości. Poznali się politycy, a poprzez liczne kontakty ekspertów została nawiązana szeroka sieć relacji pomiędzy urzędami. Tworzy to znakomitą bazę do dalszego rozwoju wzajemnych relacji i do definiowania projektów, które będą służyły obu krajom. Świadczy o tym niedawna wrześniowa wizyta pani minister w Republice Cypryjskiej, której jednym z konkretnych efektów jest przekazanie stronie polskiej w końcu ubiegłego roku propozycji porozumienia – *memorandum of understanding* w dziedzinie współpracy energetycznej. Ta propozycja znajduje się w fazie oceny właściwych urzędów. Wydaje się, że może stanowić dobrą podstawę do kontaktów eksperckich pomiędzy naszymi krajami w tak ważnym obszarze zarówno dla Cypru, jak i dla Polski.

Mówiąc o stosunkach dwustronnych, chciałam odnotować fakt, że współpraca pomiędzy parlamentami znacznie wyprzedziła swoją intensywnością kontakty pomiędzy RP a Cyprem. Bardzo aktywna była już w drugiej połowie lat 90. Chciałam wyrazić nadzieję, że rozwój tej współpracy będzie nadal dynamiczny.

Biorąc pod uwagę powyższe, z zachowaniem ostrożnego optymizmu i pożądanego realizmu, mam nadzieję, że materiał, który Wysoka Komisja otrzyma przy okazji prezentacji następnego kandydata na ten urząd, w części dotyczącej współpracy dwustronnej będzie bądź szerszy, bądź bardziej znaczący, jeśli chodzi o warstwę merytoryczną.

Oprócz dobrej woli i klimatu politycznego na powodzenie i skuteczność współpracy wpływają też uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne partnerów. Klimat i wola współpracy jak najbardziej istnieją, o czym przed chwilą mówiłam. Uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne zostały bardzo obszernie przedstawione Komisji w materiale przesłanym przez MSZ. Dlatego też odniosę się do tych zagadnień w sposób skrótowy, a potem równie zwięźle przejdę do nakreślenia głównych obszarów misji.

Na uwarunkowania wewnętrzne polityki cypryjskiej wpływa przede wszystkim spuścizna historyczna wyspy – i to zarówno sprzed 1960 roku, w którym Cypr uzyskał

niepodległość, jak i nieco późniejsza. Jak wiadomo, od 1964 r. na wyspie nieprzerwanie stacjonują siły pokojowe ONZ, są liczne – jest tam ok. 920 żołnierzy i policjantów. Obecnym przedstawicielem sekretarza generalnego jest Amerykanka Lisa Buttenheim. Siłami zbrojnymi dowodzi generał chiński.

Trwający podział wyspy rzutuje zarówno na jej politykę wewnętrzną, jak i zewnętrzną, przekładając się na sytuację mieszkańców obu części. Wyspa, znana jako miejsce narodzin Afrodyty – bogini miłości i pokoju, kojarzy się raczej z „problemem cypryjskim". Od 2012 r. powszechne jest drugie negatywne skojarzenie, czyli kryzys cypryjski. W 2012 r. nastąpiła zapaść ekonomiczna Republiki Cypryjskiej. Trudna sytuacja trwa w dalszym ciągu. Szacuje się, że w tym roku gospodarka zmniejszy się o około 9%. Bezrobocie wzrasta najszybciej w całej UE. W tym roku osiągnie ok. 17%. Niestety, przewidywania na najbliższe dwa lata nie są pozytywne. W tym i przyszłym roku Cypr będzie jedynym państwem członkowskim Unii Europejskiej, który nie wyjdzie z recesji.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na uwarunkowania wewnętrzne wyspy jest zmiana polityczna, jaka dokonała się w tym roku. Wybory prezydenckie wygrał Nikos Anastasiadis. Dokonała się również zmiana rządu z opcji lewicowej, a właściwie komunistycznej, na prawicową.

Na uwarunkowania zewnętrzne Cypru wpływa przede wszystkim położenie geograficzne wyspy, która znajduje się blisko granic trzech kontynentów. Jednocześnie na obszarach bliskich wyspie nastąpiło zdecydowane pogorszenie sytuacji makroekonomicznej, jak i w zakresie bezpieczeństwa w regionie. Dwa kraje, które tradycyjnie odgrywają największą rolę w działaniach dwóch społeczności podzielonego Cypru – Grecja i Turcja, znajdują się w odmiennej sytuacji. Grecja, jak wiadomo, w dalszym ciągu przeżywa kryzys gospodarczy, wywołujący także perturbacje polityczne. Turcja boryka się ze swoimi problemami. Nie ulega jednak wątpliwości, że pozycja Turcji w regionie wzrasta, a wraz z tym turecka asertywność w polityce zagranicznej.

Tradycyjnie dużą rolę w polityce Republiki Cypryjskiej odgrywają bliskie związki z Federacją Rosyjską, a w ostatnim czasie, w związku z kryzysem, istotną rolę odgrywa *trojka*, czyli Komisja Europejska, Europejski Bank Centralny oraz Międzynarodowy Fundusz Walutowy, który kształtuje i egzekwuje program reform gospodarczych oraz społecznych. Sytuacja kryzysowa sprawia również, że Cypr intensywnie poszukuje partnerów, którzy byliby inwestorami i wspieraliby wzmocnienie gospodarki cypryjskiej.

Elementem, który wpływa zarówno na sytuację wewnętrzną, jak i zewnętrzną, jest potwierdzenie istnienia złóż węglowodorów pod dnem morskim wokół Cypru. Początkowe nadzieje związane z tym odkryciem były olbrzymie. Cypryjczycy widzieli siebie w roli niemal potentatów. Przeprowadzone badania i odwierty, szczególnie w tzw. bloku XII wyłącznej strefy ekonomicznej, niestety nie potwierdziły bardzo optymistycznych oczekiwań cypryjskich, jeśli chodzi o wielkość złóż. Ostatnio szacunki spadły do 3,1 tryliona stóp sześciennych. Niemniej zainteresowanie badaniami dna morskiego jest znaczące. Powoduje to, że Cypr stara się dokonać delimitacji wyłącznej strefy ekonomicznej z państwami sąsiednimi. W niektórych przypadkach – Egiptu i Izraela – to już się powiodło. Inna jest sytuacja z Syrią i Libanem, który nie ratyfikował porozumienia. Budzi to napięcia i kontrowersje w relacjach z Turcją, która w ogóle nie uznaje wyłącznej strefy ekonomicznej Cypru.

Można powiedzieć, że ten czynnik, który obecnie wydaje się mieć charakter destabilizujący, potencjalnie, gdyby partnerzy zechcieli porozumieć się z pożytkiem dla swoich państw, może mieć pozytywne znaczenie.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, chciałam krótko nakreślić podstawowe obszary działalności ambasadora RP w Republice Cypryjskiej. Zwykle formułuje się je w pięciu obszarach. Jeden dotyczy jak najlepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i technicznego dla realizacji zadań. Podstawowe cztery dotyczą dziedziny: politycznej, ekonomicznej, działań wizerunkowych i promocyjnych, konsularnej i polonijnej.

Jeśli chodzi o sferę polityczna, niewątpliwie budowanie wizerunku Polski jako ważnego partnera Cypru w UE jest zadaniem naczelnym. Kryzys na Cyprze znacząco wzmacnia zainteresowanie Polską, krajem, który z sukcesem przeszedł transformację gospodarczą i cieszy się stałym wzrostem ekonomicznym.

Kluczowe będzie uzyskiwanie zrozumienia i poparcia Republiki Cypryjskiej dla celów polskiej polityki zagranicznej. W wielu obszarach priorytetowych dla polskiej polityki zagranicznej nasze cele nie są do końca zbieżne. Jeśli chodzi o politykę sąsiedztwa, wiadomo, że dla Polski ma znaczenie wymiar wschodni, jakkolwiek pozostajemy aktywni w wymiarze południowym. Przywiązujemy wagę do współpracy UE – NATO, która przez Cypr w dużej mierze jest postrzegana poprzez pryzmat konfliktu z Turcją. Dyplomacja polega nie tylko na przekonywaniu przekonanych, ale także na wyjaśnianiu różnic w postrzeganiu problemów przez poszczególne państwa i budowaniu innego podejścia, zrozumienia, a przynajmniej neutralnej życzliwości.

Istotne będzie podtrzymanie dialogu politycznego polsko-cypryjskiego, bazującego na kontaktach nawiązanych podczas sprawowania prezydencji. Podałam przykład porozumienia dotyczącego współpracy energetycznej.

Ważnym zadaniem będzie analiza sytuacji wewnętrznej i polityki zagranicznej Cypru, w tym w szczególności możliwości ewentualnego zjednoczenia wyspy, wpływu kryzysu finansów publicznych i sektora bankowego na sytuację wewnętrzną oraz politykę zagraniczną, a także przyglądanie się aktywności państw trzecich na terenie Republiki Cypryjskiej w kontekście sytuacji wewnętrznej tego kraju oraz problemów w regionie.

Jeśli chodzi o dziedzinę gospodarczą, będę zainteresowana wspieraniem polskich przedsiębiorstw i umacnianiem ich pozycji konkurencyjnej na rynku cypryjskim. W tym celu chciałabym wykorzystać potencjał reaktywowanej w końcu października ubiegłego roku Polsko-Cypryjskiej Izby Gospodarczej. Do reaktywowanej Izby przystąpiło 20 przedsiębiorstw zarejestrowanych w Republice Cypryjskiej. W znacznej części są one związane z sektorem usług finansowych. Mam nadzieję, że działalnością Izby zainteresuje się Krajowa Izba Gospodarcza i że pojawią się polskie przedsiębiorstwa, które zechcą utworzyć polską filię Izby.

Kolejny obszar działań to wykorzystanie zainteresowania Republiki Cypryjskiej doświadczeniami Polski w obszarze energetycznym do ustanowienia płaszczyzny współpracy w tym obszarze. Strona cypryjska w czasie rozmów z panią minister w sposób szczególny sygnalizowała zainteresowanie powstaniem terminalu gazu płynnego na polskim wybrzeżu, ponieważ Cypryjczycy sami chcieliby taki terminal zbudować. Obecnie szacunkowe dane dotyczące zasobności złóż wydają się nie do końca przemawiać za ekonomicznym uzasadnieniem takiej inwestycji, niemniej rząd Cypru uważa, że istnieje szansa, aby terminal powstał.

Będziemy obserwowali rozwój sytuacji gospodarczej, w tym implementację reform, które zostały zasugerowane przez *trojkę*, a także proces prywatyzacji, który ma się rozpocząć w 2016 r. i będzie obejmował znaczące przedsiębiorstwa – od telefonii po zarząd portów.

W dziedzinie dyplomacji publicznej i kulturalnej chciałabym propagować osiągnięcia Polski w ostatnim 25-leciu. Bieżący rok stwarza okazję do wykorzystania ważnych rocznic i budowania pozycji Polski jako najważniejszego partnera Cypru w Europie Środkowowschodniej. Wspieranie turystyki do Polski, a przez to polskiej historii, kultury i walorów przyrodniczych to działanie ukierunkowane nie tylko na Cypryjczyków, ale także licznych rezydentów tej wyspy, niejednokrotnie zamożniejszych od rodowitych Cypryjczyków.

Istnieje duży potencjał do promowania możliwości studiów w języku angielskim na polskich uczelniach, a także do wspierania obecności oraz dorobku polskich archeologów na wyspie, którzy są obecni od 1964 r., kiedy to niezapomniany prof. Michałowski został zaproszony, żeby wybrać tereny do badań. Obecnie zarówno przedstawiciele Uniwersytetu Jagiellońskiego, jak i Warszawskiego są zaangażowani w pasjonujący projekt.

W dziedzinie konsularnej i polonijnej istotne będzie zapewnienie sprawnego funkcjonowania urzędu i skutecznego udzielania pomocy polskim obywatelom, w tym bieżący monitoring sytuacji polskich pracowników na rynku miejscowym, reagowanie w przypadku występowania negatywnych, dyskryminujących zjawisk. Obecnie w Republice Cypryjskiej przebywa ok. 2800 Polaków, nie wliczając pracowników sezonowych, i ok. 300 osób uznawanych za stałą Polonię. Zamierzam wspierać ich inicjatywy, a zwłaszcza dzia-

łalność sobotniej szkoły polskiej. Podkreślam znaczącą i pozytywną rolę polskiej misji katolickiej.

Konkludując, w poprzednich latach, kiedy dane mi było stawać przed Komisją Spraw Zagranicznych, aby zaprezentować się jako kandydatka do wyjazdu, proporcja materiału dotyczącego kraju urzędowania do relacji dwustronnych była zdecydowanie inna. Świadczy to o różnej roli, jaką odgrywa polska dyplomacja. Czasami wymiar dwustronny, niezwykle ważny, bywa mniej istotny niż wiedza pozyskana w ciekawym i ważnym miejscu dla polityki światowej. O Republice Cypryjskiej myślę po części jak o wieży widokowej, z której ciekawie będzie obserwować, co się dzieje na samej wyspie, ale i to, co widać z jej terenu w najbliższym, trudnym, ważnym dla polskiej polityki zagranicznej regionie.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę o pytania. Pan przewodniczący Gałażewski.

Poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Dziękuję bardzo. Miło było słyszeć o dobrej współpracy polsko-cypryjskiej na płaszczyźnie parlamentarnej, gdyż przez dwie kadencje byłem przewodniczącym grupy polsko-cypryjskiej. Maksymalny poziom zainteresowania wzajemnego skończył się wraz zakończeniem sprawowania wspólnej prezydencji. Teraz zainteresowanie dwustronne osłabło.

Mam pytanie do pani minister. Przez pewien czas chyba nie było ambasadora na Cyprze. Nie? Zatem był schowany. Jeden z poprzednich ambasadorów był bardzo aktywny.

Jeden z ambasadorów twierdził, że Cypr nie jest najważniejszą placówką i w związku z tym miał poważne trudności w rozwiązywaniu problemów robotników sezonowych z Polski. Informował, że nie było pieniędzy na pochówek lub przygotowanie transportu. To rodziło poważne problemy dla placówki. Czy te problemy nadal występują? Jaka jest sytuacja obecnie?

Drugie pytanie kieruję do pani ambasador. Na Cyprze obecni są polscy archeolodzy, choć pracują oni głównie po stronie tureckiej. Jak kształtują się relacje Nikozji z częścią turecką? Podobno łatwiej jest przejść na stronę turecką. Ambasador prosił, żebym schował paszport dyplomatyczny i przechodził okazując dowód osobisty. Jaka jest teraz sytuacja i jakie są prognozy na przyszłość?

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję. Pan poseł Szczerski, bardzo proszę.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Dziękuję bardzo. Mam trzy krótkie pytania do pani ambasador. Po pierwsze, chciałbym zapytać, jak liczna jest kadra konsularna ambasady? Liczba Polaków na Cyprze są znacznie waha się w ciągu roku. Tanie linie lotnicze dowożą setki Polaków tygodniowo. Czy, zdaniem pani ambasador, obsada konsularna jest odpowiednia?

Pytanie drugie. Rozumiem, że formalnie nie uznajemy tureckiej części Cypru, ale czy występuje jakaś forma opieki nad obywatelami polskimi, którym coś się stanie po stronie tureckiej?

Kwestia trzecia. Na Cyprze zostało wiele śladów brytyjskiej obecności, jak chociażby ruch lewostronny, jednak obecnie dominują napisy w języku chińskim i rosyjskim. Czy pani ambasador dostrzega potencjał zwiększenia polskiej obecności? Cypr potrzebuje kapitału i każdy ma możliwość wejścia na ten rynek. Działalność deweloperska Rosjan i Chińczyków jest na gigantyczną skalę. Ogromne tereny nadmorskie są wykupywane przez podmioty z tych dwóch krajów. Czy dostrzega pani szanse dla Polski w tej sferze?

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję.

Pan przewodniczący Iwiński.

Poseł Tadeusz Iwiński (SLD):

Dziękuję.

Pierwsze pytanie kieruję do pani minister. Czy jest właściwe, aby tak doświadczoną osobę, która była sekretarzem stanu w MSZ, a także ambasadorem w kluczowych państwach, jak Wielka Brytania, Szwecja czy Dania, wysyłać nie tylko do innego kręgu geograficznego, ale do państwa o mniejszym znaczeniu w polskiej polityce zagranicznej. Jeszcze 20 lat temu nie mieliśmy ambasadora na Cyprze. Ambasador w Grecji był akredytowany na Cyprze.

Pani minister użyła sformułowania „drogi prowadzą". Drogi mogą prowadzić wędrowców, którzy nie wiedzą, dokąd one zmierzają. W polityce kadrowej MSZ i innych resortów to nie drogi prowadzą, nie rzuca się kości, tylko prowadzona jest świadoma polityka. Co zadecydowało o takim, a nie innym wyborze placówki dla tak wyjątkowo doświadczonego dyplomaty?

To samo pytanie kieruję do pani ambasador. Mam świadomość, że jest to pytanie delikatne, ale kluczowe.

Cypr to kraj, w którym kiedyś Polak był przedstawicielem ONZ, w którym byli niegdyś obecni polscy żołnierze. Czy mamy dane, ilu Polaków straciło depozyty bankowe podczas kontrowersyjnej operacji przejmowania jednego z dwóch głównych banków? Było to zresztą sprzeczne z prawem. Czy mamy dane na ten temat? Cypr jest miejscem rozmaitych lokat. Ponadto wojna w Jugosławii przez wiele lat była finansowo prowadzona z Cypru. Jest to państwo leżące na styku trzech kontynentów, gdzie dokonują się operacje mało delikatne, często brutalne.

Czy wykorzystujemy właściwie bardzo dużą grupę absolwentów polskich uczelni? Oni kończyli dwa rodzaje studiów – rolnictwo oraz weterynarię i w mniejszym stopniu medycynę. Działa stowarzyszenie cypryjsko-polskie. Grupuje ono ludzi dobrze sytuowanych. Zawsze odnoszę wrażenie, że w zbyt małym stopniu korzysta się z tego potencjału. Czy będzie to pani brała pod uwagę w swojej pracy?

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Pan poseł Munyama, bardzo proszę.

Poseł Killion Munyama (PO):

Dziękuję bardzo. W lipcu 2012 r. przyjęliśmy umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania. Jak pani ocenia efekty tej ważnej umowy po półtora roku jej funkcjonowania? Czy możemy spodziewać się zwiększenia obrotów gospodarczych pomiędzy Cyprem a Polską?

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję. Pan poseł Sellin.

Poseł Jarosław Sellin (PiS):

Istnieje obiegowa opinia publicystyczna, że Cypr może odgrywać w przyszłości rolę „konia trojańskiego" Rosji w Unii Europejskiej. W dokumencie MSZ zwraca się uwagę na ten problem, oczywiście, posługując się innym językiem, mianowicie, że na Cyprze jest wielkie zaufanie do Moskwy, że Cypr pozostaje w orbicie wpływów politycznych i ekonomicznych Rosji.

Chciałbym zapytać, czy coś się zmienia w tej materii, choćby ze względu na sojusz gazowy z Izraelem i nadzieję na wydobywanie gazu w szelfie śródziemnomorskim. Czy to zakłóca relacja Cypru z Rosją?

Czy Cypr zajął stanowisko w sprawie poniżenia, jakiego doznała Unia Europejska w Wilnie przed miesiącem, w czasie szczytu Partnerstwa Wschodniego, czyli fiaska umowy stowarzyszeniowej z Ukrainą na skutek działań Rosji?

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję. Czy są jeszcze pytania? Jeśli nie, poproszę o udzielenie odpowiedzi. Pani minister, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MSZ Henryka Mościcka-Dendys:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, postaram się bardzo krótko odpowiedzieć na pytania, które były skierowane do mnie.

Jeśli chodzi o obecność ambasadora, naszym ostatnim ambasadorem był pan Dobrowolski. Został odwołany z dniem 15 grudnia, zatem nie będzie żadnej ponadstandardowej przerwy. Pani ambasador przygotowuje się do wyjazdu. Będziemy mieli klasyczną z punktu widzenia MSZ formułę zmiany ambasadorów.

Co do obsługi konsularnej i tych najtragiczniejszych wydarzeń, czyli np. konieczności transportu zwłok, ten problem nie wynika z procedur konsularnych. To jest kwestia odległości geograficznej i transportu. Rzeczywiście, są to kosztowe operacje. Nie są to przypadki szczególnie absorbujące polskich konsulów, gdyż szczęśliwie są one rzadkie. Pani ambasador zapewne powie szerzej o opiece konsularnej.

Mówił pan o pracownikach sezonowych, którzy są zatrudnieni w branży budowlanej i hotelarskiej. Dotyczy to również naszych archeologów, którzy zwykle wyjeżdżają latem na misje archeologiczne. Często problemy wynikają z niedocenienia różnicy klimatu i temperatur. Problemy zdrowotne są pochodną różnic klimatycznych.

Przechodząc do pytania pana posła Szczerskiego. Jeśli chodzi o status północnej części wyspy, nie uznajemy jej jako odrębnego bytu państwowego, ze wszystkimi z tego tytułu wynikającymi konsekwencjami. Co roku uprzedzamy polskich turystów, którzy wybierają się na tamtą część wyspy, że to jest formalnie podmiot nieuznawany przez Polskę. Wszelkie ryzyko, które ponoszą, jest ich własne. Czasem mamy problemy lądowań w tamtej części wyspy. Lotnisko nie jest uznawane w świetle standardów międzynarodowych.

Klęska planu Annana przed przystąpieniem wyspy do UE spowodowała bardziej pragmatyczne podejście. Jest większa otwartość i zdecydowanie łatwiej przekracza się dziś granicę czy też strefę demarkacyjną. Jest to znacznie łatwiejsze także z punktu widzenia mieszkańców wyspy, co umożliwiło rozwój ekonomiczny północnej części Cypru. Miało to kolosalne znaczenie. To był obszar dotknięty poważnymi problemami ekonomicznymi.

Odpowiem na pytanie posła Iwińskiego – dlaczego pani ambasador tym razem udaje się na Cypr? Mam wrażenie, że odpowiedź może być dwojaka. Praca w MSZ ma w sobie coś ze służby. Jest to również dowód na to, że Polska poważnie podchodzi do relacji z Cyprem i widzimy potencjał rozwoju naszej współpracy, który w dobie kryzysu wzrasta. Pani ambasador dużo mówiła o współpracy w zakresie energetyki. To jest tylko jeden z obszarów, w których dostrzegamy możliwości rozwoju naszych kontaktów. Współpraca gospodarcza jest oczywista. Kryzys na Cyprze powoduje większe zainteresowanie ze strony polskich inwestorów. Trochę odkrywamy tamtą część świata.

Ponadto wyspa ma niesłychanie interesujące położenie geograficzne, które dziś, z punktu widzenia geopolityki i rozwoju relacji w regionie, jest ważne i ciekawe z polskiego punktu widzenia.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Poproszę panią ambasador o zabranie głosu.

Kandydatka na ambasadora RP Barbara Tuge-Erecińska:

Dziękuję.

Odnośnie do współpracy parlamentarnej, ruch jest po stronie cypryjskiej. Będę zachęcać, żeby pomimo kryzysu doszło do zaproszenia grupy polsko-cypryjskiej. Na czele grupy po stronie cypryjskiej stoi przewodniczący rządzącej partii Wiec Demokratyczny. Z tego samego ugrupowania jest wiceprzewodniczący, który w randze ministra jest rzecznikiem rządu. Partia ta w rodzinie partii europejskich należy do tego samego ugrupowania co Platforma Obywatelska. W kontekście poszukiwania przez Cypr możliwości odbudowy gospodarczej jest jak najlepszy moment, żeby do takiego spotkania doszło.

Uzupełniając krótko wypowiedź pani minister odnośnie do pomocy konsularnej, problem związany ze sprowadzeniem zwłok do kraju i pochówkiem nie dotyczy tylko Republiki Cypryjskiej. Występuje wszędzie, gdzie wyjeżdżają Polacy, jeśli są nieubezpieczeni. Przypominamy, że należy się ubezpieczyć, gdyż zdarzają się nieszczęścia. Za te nieszczę-

ścia Skarb Państwa nie płaci, natomiast zawsze służby konsularne starają się w jak najbardziej przyjazny, życzliwy sposób doprowadzić do sprowadzenia zwłok do kraju.

Placówka jest bardzo niewielka. Ma bodajże 7 etatów, łącznie z szefem placówki.

Poseł Tadeusz Iwiński (SLD):

W notatce jest mowa o 8 etatach.

Kandydatka na ambasadora RP Barbara Tuge-Erecińska:

Osoby zatrudnione na placówce posiadają także uprawnienia konsularne. W razie potrzeby jest zatem większa grupa osób, żeby służyć pomocą naszym obywatelom. Działa też sieć współpracy konsularnej w regionie. Wiadomo, kto z jakiego regionu mógłby przyjechać, żeby wesprzeć służbę konsularną. Oczywiście, nie będzie tam mógł wykonywać działań konsula, natomiast będzie mógł odciążyć konsula w różnych zadaniach. Z raportów konsularnych, które analizowałam, i z rozmów z kolegami w Departamencie Konsularnym, wynika, że obecny stan pionu konsularnego jest wystarczający.

Jeśli chodzi o obecność rezydentów, których liczbę ocenia się na ok. 20% mieszkańców, to nieustannie największą grupą są Brytyjczycy, których jest ok. 80 tys. 10 tys. mieszka w północnej części wyspy. Około 300 tys. osób pochodzących z Cypru mieszka w Wielkiej Brytanii. Jest to zastałość z czasów dawnych, ale prawdą jest, że pojawiają się przedstawiciele innych narodowości – Rosjanie, Chińczycy. Widziałam ciekawe informacje dotyczące dwóch ostatnich lat. O ile w 2012 r. rezydenturę cypryjską uzyskało dwudziestu kilku obywateli chińskich, o tyle w 2013 r. było ich 475. Można się spodziewać, że ta tendencja będzie wzrostowa. Wymogi są niezbyt trudne do wypełnienia przez ludzi bardziej zamożnych – zakup nieruchomości wartości 300 tys. euro oraz wpłacenie ok. 3 tys. euro na konto bankowe.

Struktura ludnościowa w Republice Cypryjskiej zmienia się i będziemy się temu przyglądać. Jakkolwiek Cypr pozostaje poza Schengen, są prowadzone prace grupy roboczej UE, które miałyby na celu wypracowanie ułatwień dla rezydentów państw członkowskich UE do podróży. Z dużym zainteresowaniem będziemy przyglądali się tym pracom oraz dokumentom, jakie Republika Cypryjska wystawia swoim rezydentom.

Nie zabiegając i nie dążąc do tego, żeby rezydentów Cypru zasilali Polacy, mamy jednak na uwadze, że problemy gospodarcze Cypru oraz załamanie się rynku budowlanego stwarzają możliwości dla polskich firm i przedsiębiorstw. Istotnym obszarem współpracy jest remont floty, która jest zarejestrowana pod banderą cypryjską.

Odpowiadam na pytanie pana posła Iwińskiego. Pani minister już udzieliła odpowiedzi. Mogę powiedzieć, że gdy usłyszałam tę propozycję, to skojarzyła mi się dosyć popularna reklama jednej z firm kosmetycznych, która kończy się stwierdzeniem: „bo jesteś tego warta”.

Na pytanie, ilu Polaków straciło depozyty, nie mogę odpowiedzieć, gdyż nie mam informacji. Jeśli chodzi o polskie firmy działające na Cyprze, to z mojej wiedzy wynika, że straty były nieznaczne.

Poseł Tadeusz Iwiński (SLD):

Może warto, żeby przed wyjazdem skonsultowała się pani z panem ministrem Rostowskim.

Kandydatka na ambasadora RP Barbara Tuge-Erecińska:

Jeśli pan minister znajdzie czas, z przyjemnością to zrobię.

Dziękuję za zwrócenie mojej uwagi na istnienie stowarzyszenia absolwentów polskich uczelni na Cyprze. W ostatnich latach studiuje w Polsce kilkudziesięciu studentów. Być może w przeszłości ta grupa była większa. Zainteresuję się tym, gdyż jest to ciekawa grupa, na którą zapewne można liczyć we współpracy.

Jeśli chodzi o umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania, to jej najważniejszą rolą jest to, że wprowadziła przejrzystość do transakcji finansowych i spraw majątkowych dotyczących przedstawicieli obu społeczności. Ułatwiło to życie polskim marynarzom.

Jeśli chodzi o Rosję w kontekście polityki Republiki Cypryjskiej, to nie posunę się poza dyplomatyczne zdania, które zostały zapisane w materiale. Niewątpliwie od wielu lat rola Rosji w wymiarze ekonomicznym i politycznym jest bardzo istotna. Niedawno odbyła się wizyta grupy ministrów cypryjskich w Moskwie. Podpisano kolejne umowy

dotyczące współpracy. Minister finansów stwierdził, że relacje miedzy Republiką Cypryjską a Rosją nie były nigdy tak dobre. Istnieją jednak fakty i przesłanki, które wydają się świadczyć, że nie do końca Federacja Rosyjska uzyskuje łatwo to, na czym by jej zależało. Są oczekiwania ze strony rosyjskiej stałego wydzierżawienia lotnisk na terenie Cypru, z których do tej pory Rosja korzystała na zasadzie okazjonalnego użyczenia. Nie było w tej sprawie pozytywnej odpowiedzi władz cypryjskich.

Niewątpliwie kwestia zasobów węglowodorów w tym regionie ma istotne znaczenie. Gdyby tylko Cypr, Turcja i Grecja potrafiły się porozumieć, to niewątpliwie sytuacja tych krajów oraz Izraela i innych państw Lewantu byłaby znacznie lepsza. Zdajemy sobie sprawę, że tego rodzaju porozumienie nie byłoby po myśli Federacji Rosyjskiej.

Przewodniczący poseł Grzegorz Schetyna (PO):

Dziękuję bardzo. Czy są dalsze pytania? Jeśli nie, to przeprowadzimy procedurę głosowania. Przeproszę panią ambasador na chwilę.

Poddaję pod głosowanie kandydaturę pani Barbary Tuge-Erecińskiej na stanowisko ambasadora nadzwyczajnego i pełnomocnego RP w Republice Cypryjskiej. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem tej kandydatury? (13) Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (2).

Poproszę o zaproszenie pani ambasador.

Dziękuję bardzo. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała pani kandydaturę. Serdecznie gratuluję.

Punkt 2 obejmuje rozpatrzenie projektu planu pracy. Umówmy się, że do końca przyszłego tygodnia poczekamy na państwa propozycje. Plan przyjmiemy na następnym posiedzeniu Komisji. Rozumiem, że jest zgoda.

Dziękuję bardzo. Zamykam posiedzenie Komisji.